

Opinnäytetyö AMK

Esittävät taiteet, musiikki

2021

Emilia Komu

MUSIIKINOPETUSTA MUSIIKKIPALVELUNA

– Musiikkipedagogin näkökulmia tulevaisuuteen

OPINNÄYTETYÖ AMK | TIIVISTELMÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU

Esittävät taiteet | Musiikki

2021 | 30 sivua, 0 liitesivua

Emilia Komu

MUSIIKINOPETUSTA MUSIIKKIPALVELUNA

- Musiikkipedagogin näkökulmia tulevaisuuteen

Tämä opinnäytetyö on kirjallinen työ musiikkipalveluna tehdystä musiikinopetuksesta. Musiikkipalvelu Melodioson toiminnan aikana opituista asioista ja asiakkailta haastatteluin kerätyistä palautteista on koottu kehittämissuunnitelmia musiikkipalveluiden kehittämiseksi.

Opinnäytetyön alussa tarkastellaan Musiikkipalvelu Melodioson toimintaa 15-vuotisen toimintahistorian aikana, musiikkipedagogin työtä ja asiakaspalautteita. Seuraavaksi käsitellään, kuinka musiikkipalveluita voi kehittää tulevaisuudessa musiikinopetuksen ja erityisesti online-opetuksen osalta.

Lopuksi perehdytään musiikkipedagogiseen kehittymiseen musiikkipalvelun toiminnassa opittujen asioiden pohjalta. Yhteenvedossa arvioidaan opinnäytetyön luotettavuutta ja nivotaan yhteen musiikkipalveluiden tulevaisuutta.

Tavoitteena on tiivistää yksityisen musiikinopetuksen kentässä toimineen yrityksen historiaa ja musiikkipedagogisia näkökulmia, kuinka tulevaisuudessa voi rakentaa parempaa, asiakaslähtoisempää ja pitkäkestoisiin asiakassuhteisiin tähtäävää musiikkipalvelua.

Tulokseksi koottiin yrityksen kehittämissuunnitelma. Asiakkaiden muuttuvien tarpeiden kuuntelemisen myötä todettiin yksityisen palveluntuottajan jatkuvan oppimisen tarve musiikkipedagogina. Lisäksi tarvitaan teknologisten sovellusten tehokasta käyttöä opetuksessa, mikä voi mahdollistaa myös alkeisoppilaiden etäopetusta. Jatkuvaan oppimiseen musiikkipedagogina kuuluu instrumenttipeetuksen ja opetusmenetelmien kehittäminen. Oppilaslähtöisyyden lisääminen ja digitaalisten sovellusten omaksuminen opetusympäristönä takaavat yritykselle jatkossakin menestyksen.

ASIASANAT:

musiikki, musiikkipalvelu, musiikkipedagogiikka, soitonopetus, viulu

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Performing Arts | Music

2021 | 30 pages, 0 pages in appendices

Emilia Komu

TEACHING MUSIC AS MUSIC SERVICE

- Music pedagogy's perspectives on the future

This thesis consists of one written part. The main issue is how 15 years at Musiikkipalvelu Melodioso has increased skills as a music pedagogy.

First part includes how and why this thesis was made. After that Musiikkipalvelu Melodioso's services, music pedagogy work and customer's feedback are handled. Based on these aspects, there are development plans for music services in the future.

Next, the ways of learning as music pedagogy are handled. As a conclusion there are facts of liability of this thesis and summarize how to develop music services better with higher customer satisfaction and long-lasting customer relationships.

As a result, it is necessary to learn all the time as a music pedagogy. In addition to technological applications give new possibilities for teaching and learning. While making private music services, there is a need to evaluate and develop services better according to customer's needs.

Development of music pedagogy includes development of instrument teaching, development of teaching methods, development of student based learning and usage of digital software in violin teaching.

KEYWORDS:

music, music service, music pedagogy, teaching, violin

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	5
1.1 Opinnäytetyön tavoite	5
1.2 Opinnäytetyön toteutus	6
2 MUSIIKKIPALVELUT	7
2.1 Musiikkipedagogina ja muusikkona	8
2.2 Ohjelmalvelua ja musiikinopetusta	10
2.3 Asiakaspalaute	12
3 MUSIIKKIPALVELUIDEN KEHITTÄMISSUUNNITELMIA	14
3.1 Kehittämissuunnitelmia musiikinopetukselle	14
3.2 Online-opetuspalvelut	20
4 KEHITTYMINEN MUSIIKKIPEDAGOGINA	25
5 TULEVAISUUDEN MUSIIKKIPALVELUA	28
LÄHTEET	30

TAULUKOT

Taulukko 1. Opettajien käyttämä alkeisoppimateriaali vuonna 2017	18
--	----

1 JOHDANTO

Aloitin musiikkialan työt esiintymisellä jousiyhtyeessä Jyväskylän Ympäristökeskus Kammissa 7-vuotiaana saaden ensimmäisen stipendin esiintymisestä viulistina. Kahdeksan vuotta myöhemmin esiintymisestä alkoi tulla freelancer-työ, kun jousikvartettimme esiintyi kävelykadulla ja suurmarkettien aulassa saaden niiden avulla uusia esiintymisiä perhe- ja yritystilaisuuksissa. Melko pian tulivat myös ensimmäiset oppilaani, jotka olivat poikkeuksellisen intensiivisesti soittavia ja oppimistaidoiltaan lahjakkaita. Aivan huomaamatta kalenteri alkoi täyttyä esiintymisistä ja oman yrityksen perustaminen aktualisoitui, kun Jyväskylän Strategiklubi ry ei halunnutkaan verokortteja vaan laskun. Siten alkoi Musiikkipalvelu Melodioson toiminta vuonna 2006.

Kerron seuraavaksi opinnäytetyön tavoitteista ja sen jälkeen toteutuksesta. Kuvaan työn perusteita ja taustaideaa, miksi opinnäytetyöaihe on valittu ja kuinka se on rajattu merkityksellistämään musiikkipedagogin kehittämisprosessia musiikkipalveluiden tuottajana.

1.1 Opinnäytetyön tavoite

Tämä opinnäytetyö on kirjallinen työ, jossa näkökulma on pedagoginen. Tutkimuskohteenä on oppimisprosessi näiden 15 vuoden aikana, jotka olen toiminut musiikkipedagogina ja muusikkona yrityksessäni Musiikkipalvelu Melodiosossa. Suunnitteilla olleen juhlakonsertin järjestäminen ei ollut koronapandemian takia mahdollista eikä myöskään online-konsertin järjestäminen vaikuttanut asiaansa palvelevalta vaihtoehdolta.

Opinnäytetyössä selvitetään, kuinka voin hyödyntää musiikkipalveluja tuottavassa yrityksessä oppimiani asioita tulevaisuudessa musiikkipedagogina. Opinnäytetyön tavoitteena on kuvata ja konkretisoida musiikin ohjelmalveluita ja opetusta toteuttaneen Musiikkipalvelu Melodioson toimintaa pedagogisesta näkökulmasta. Lisäksi tavoitteena on katsauksen ja haastatteluilla kootun asiakaspalautteen avulla laatia yrityksen toiminnalle kehittämissuunnitelmia.

Opinnäytetyössä pyrin vastaamaan, minkälaista opetustoimintaa musiikkipalveluja tuottavassa yrityksessä Musiikkipalvelu Melodiosossa on toteutettu sen 15-vuotisen olemassaolon aikana, kuinka opetus on toteutettu ja kuinka opetus on kehittynyt. Lisäksi pohdin

opetuksen tuloksia, opettajan oppimisprosessia ja opetuksen online-ratkaisuja ja niiden edelleen kehittämistä tulevaisuudessa. Työn rajauksena toimii keskittyminen viulunsoiton opetuksen kehittämiseen, koska viulu on ollut pääinstrumenttini Turun ammattikorkeakoulussa Alexander Vinnitskin johdolla.

1.2 Opinnäytetyön toteutus

Opinnäytetyö yhdistää teoreettista tietoa yrityksen toimintaa ja kehittämistä kuvaavaan pohdintaan. Taustamateriaalina hyödynnän verkkomateriaalia ja sosiaalisen median materiaalia sekä alan kirjallisuutta. Lisäksi laadulliset asiakashaastattelut tuovat syvyyttä ja konkreettista tietoa asiakkaan näkökulmasta musiikkipalveluiden toimivuudesta, sisällöstä ja kehittämishaasteista.

Haastattelut toteutin anonymisti, koska on ollut myös alaikäisiä oppilaita ja kyse on arkaluontoisista asiakastiedoista. Haastattelut toteutettiin puolistrukturoituina haastatteluina, joissa on tema-alueen pohjakysymykset mutta myös tilaa haastateltavan omille näkökulmille, ajatuksille ja kokemuksille. Haastateltavat saivat lukea työn etukäteen ennen sen jättämistä hyväksyttäväksi.

Tarkastelen seuraavaksi omaa taustaani musiikkialan ammattilaisena, musiikinopetusta ja ohjelmapalvelua sekä asiakaspalautetta. Tämän jälkeen laadin näiden pohjalta musiikkipalveluiden kehittämissuunnitelmia, pohdin omaa kehittymistäni musiikkipedagogina ja nivon työn lopuksi yhteenvedolla tulevaisuuden musiikkipalveluista.

2 MUSIIKKIPALVELUT

Musiikkipalvelu Melodioso sai suomen- ja italiankielisen nimen, joka viittaa joustavaan, sydämelliseen, samettiseen ja melodiseen palveluun. Asiakkaan tarpeet, toiveet ja tilannevaatimukset ovat olleet keskiössä musiikkipalvelun toiminnassa. Musiikkipalvelu Melodioso on työllistänyt musiikkialan ammattilaisia ja ammattiin opiskelevia sekä viimeimpinä vuosina hankkinut ostopalveluina ulkopuolisen työvoiman työpanoksen kevytyrittäjiltä tai yrittäjiltä. Yritys on myös suoraan rekrytoinut asiantuntevan opettajan ja tai esiintyjäryhmän potentiaalisille asiakkaille, jotka ovat tarvinneet oman osaamisalan ulkopuolelta osaamista.

Musiikkipalveluita on tuotettu sekä yrityksille ja yhteisöille että yksityisille ihmisille. Asiakkaita on ollut vuositasolla kymmeniä ja toimintahistorian aikana satoja. Työntekijöitä on ollut vuositasolla kymmeniä. Yrityksen alkuvaiheessa työntekijöiden määrä oli runsaampaa kuin viimeisimpien viiden vuoden aikana. Musiikkialalla on tapahtunut paljon toiminnan supistumista, kokoonpanot ovat pienentyneet duoihin ja sooloesiintyjiin sekä opetusmäärien vähenemisestä on keskusteltu huolestuneena erityisesti lasten ja nuorten kohdalla.

Musiikinopetuksen tavoitteena on auttaa yksilöä löytämään tapansa ilmaista musiikkia, itseään ja saada kokonaisvaltaisesti tukea kasvuun. Musiikkioppilaitoksessa taiteen perusopetuksessa annetaan yleisen oppimäärän ja laajan oppimäärän mukaista opetusta tavoitteellisesti tasolta seuraavalle edeten ensisijaisesti lapsille ja nuorille, toissijaisesti alle kouluikäisille ja aikuisille. Vapaaseen sivistystyöhön kuuluvat työväen- ja kansalaisopistot sekä kesäyliopistot. Yksityistä musiikinopetusta antavat yksityiset henkilöt ja yhteisöt omakustanteisesti. (SML 2021.)

Musiikkipalvelu Melodioso toimii yksityisen musiikinopetuksen piirissä eikä siten noudata virallisia taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmia. Opetus on ollut asiakaslähtöistä, joustavasti muokattavaa ja ohjelmistoltaan laaja-alaista. Opiskelijalla on mahdollisuus hankkia opetusta haluamallaan tavalla ja laajuudella oppimistavoitteista ja budjetista riippuen.

Musiikkipalvelu Melodioso kuuluu VastuuGroup-palveluun, Suomen Yrittäjiin ja Suomen Vahvimpiin (Asiakastieto 2021). Yrityksellä on oma liiketila, työterveyshuolto, sähköinen

laskutuskäytäntö sekä yritystoiminnan vastuuvakuutukset. Tarkastelen seuraavaksi taustaani musiikkipedagogina ja muusikkona.

2.1 Musiikkipedagogina ja muusikkona

Aloitin viulunsoiton Suzuki-oppilaana 5-vuotiaana, opin nopeasti nuotit ja suoritin musiikkiopistoasteen osallistuen monipuolisesti orkesteritoimintaan ja kamarimusiikkiin. Osallistuin Keski-Suomen Jousisoitinkilpailuun vuonna 2000 saaden ensimmäisen palkinnon. Tämä oli todella motivoivaa tulevaisuutta ajatellen, sillä hakeuduin lukion jälkeen toisen asteen ammatilliseen koulutukseen muusikoksi. Seitsemän vuotta myöhemmin sain kolmannen palkinnon Erkki Melartinin kamarimusiikkikilpailuista.

Koulutukseni on ollut monipuolista. Valmistuin klassisen viulun pääaineella, mutta tein monipuolisesti musiikkipalveluita. Perustin heti valmistumisen jälkeen oman yrityksen, autoin ystäviäni alkuun musiikkiurallaan ja opin valtavasti musiikin tekemisestä. Studio-työskentelyprojekteja oli säännöllisesti, omaa soittoa tuli nauhoitettua ja halusin kehittyä tavoitteellisesti. Samaan aikaan kun tein yliopistossa pedagogiopintoja, aloitin opiskelemaan muusikoksi ammattikorkeakoulussa, josta valmistuin neljän vuoden jälkeen. Tein työharjoittelua sinfoniaorkesterissa, opetustyössä ja omassa yrityksessäni. Opetin kansalaisopistossa, musiikkiopistossa ja assistenttina ammattikorkeakoulussa ja toisella asteella. Tein töiden ohessa erikoistumisopinnot solistisesta viulusta ja musiikin johtamisesta sekä perehdyin opetushallinnon tutkinnossa pedagogiikan juridiseen ja hallinnolliseen puoleen vuosien 2010–2013 aikana.

Musiikkialan koulutukseni huipentui ylemmän korkeakoulututkinnon suorittamiseen ammattikorkeakoulussa vuonna 2018. Musiikkipalveluiden tuottamista ja hallinnollista osaamista tukemaan opiskelin yrittäjän ammattitutkinnon vuonna 2018, lähiesiemiestyön ammattitutkinnon ja johtamisen erikoisammattitutkinnon vuonna 2019 sekä liiketalouden tradenomin tutkinnon vuonna 2020.

Musiikkipedagogina olen saavuttanut paljon ja haluan kehittyä tavoitteellisesti aina eteenpäin musiikkipedagogina. Identiteitiltäni koen itseni edelleen enemmän muusikoksi kuin musiikkipedagogiksi, vaikka osaaminen ja toiminta limittyvät ja osin samat asiakkaat ovat olleet sekä opiskelijoiden vanhempia että ohjelmapalvelun asiakkaita.

Musiikkipedagogina pyrin toimimaan mahdollisimman erilaisin oppimiskeinoin eri opiskelijoiden kanssa. Yhdistän opetuksessa esimerkiksi behavioristista oppimista, konstruktivistia oppimista ja kognitiivista oppimista. Behavioristinen viittaa käyttäytymisen, mallioppimisen ja opettajavetoisen opetustavan käyttöön. Konstruktivismi on kokonaisvaltaisuuden ja itseohjautuvuuteen tukemisen takia tehokas keino rakentaa uutta jo opitun päälle ja ylläpitää dialogia opetuksen keinona ohjata opiskelijaa kysymysten ja palautteen avulla. Kognitiivinen oppiminen on vallannut alaa, koska tällöin opiskelija on aktiivinen tiedonrakentaja, opetus on ohjaamista ja oppimisprosessi mielekästä. Kontekstuaalinen oppiminen tarkoittaa, että opetuksen lähtökohtana pidetään opiskelijan omaa kokemusta. Opettaja ohjaa opiskelijaa kohti tavoitteitaan, ja ilmiöitä pyritään havainnoimaan ja käsitteellistämään. (Haapsalo & Erämies 2017.)

Behavioristinen oppimisprosessi on ollut minulle tutuinta omassa opiskelussa, joten mallinäyttäminen, yhdessä soittaminen ja opettajan tietoperustan ohjaama opetustapa on ollut tuttua. Viulunsoitossa olen kokenut hyödylliseksi yhdessä soittamisen, vaikka moni kollega vierastaa ajatusta mahdollisten vireongelmien takia, koska opiskelija ei välttämättä opi huomaamaan heti epävireistä soittoaan. Koen kuitenkin tähän yhdistettynä konstruktivistisen ja kontekstuaalisen oppimisen hyödyllisenä kehittää esimerkiksi arasta ja itsetunnonaltaan heikosta viulistista nopeasti rohkeampaa, itseään ulospäin ilmaisevaa ja motivoitunutta opiskelijaa, koska opiskelija samaistuu opettajan soittoon, luo kognitiivisten prosessien kautta vahvempaa identiteettiä viulistina ja oppii vähitellen suuntaamaan oppimistaan olennaisiin asioihin esikuvan avulla.

Olen musiikkipedagogina pitänyt tärkeänä, että pystyn joustavasti muuttamaan tunnin kulkua ja aiottua suunnitelmaa. Voin vaihtaa opetustyyliä ja kokeilla uusia asioita, jos huomaan, ettei sama rutinoitunut tapa toimi. Dialogiin kykenevien opiskelijoiden kanssa myös keskustelen paljon, kyselen ja annan palautetta pienistä onnistumisista lähtien, jotta opiskelijan soittohalu vahvistuu, itseohjautuvuus rakentuu paremmin ja oppimaan oppimisen taidot kehittyvät myös. Palautteen aktiivinen käyttö on myös edellytys musiikkipalveluiden tuottajana asiakastyytyväisyyden ylläpitämiseksi, koska asiakkaiden pysyvyys on ailahtelevampaa kuin esimerkiksi taiteen perusopetuksen piirissä.

2.2 Ohjelmapalvelua ja musiikinopetusta

Musiikinopetus on sisältänyt pääosin viulunsoiton, pianonsoiton, laulun, kamarimusiikin, yhtyesoiton, muskarin ja musiikinteorian opetusta. Musiikinopetus on toteutettu kasvokkaistilanteissa vuorovaikutuksellisin oppimistilanteina yksilö- ja ryhmäopetuksena. Opetuksen tavoite, ohjelmisto ja oppimismenetelmät on valittu opiskelijan tai ryhmän mukaan. Opetus on ollut pääosin suomenkielistä, joitakin ruotsin- ja englanninkielisiä opiskelijoita ja ryhmäprojekteja on ollut. Oppituntien kestot ovat vaihdelleet 20 minuutin ja 90 minuutin välillä painottuen pääosin 30–45 minuutin tuokioihin.

Korona-aikana on pidetty opetusta jonkin verran etäopetuksena, mutta varsinkin viulunsoiton opetus on alkeistasolla vaikeaa ilman kontaktiopetusta, sillä soittoasentojen opettaminen ilman kosketusta on haastavaa. Siten on tarve miettiä tehokkaampia toimintatapoja ja menetelmiä tulevaisuudessa, jos koronapandemia pitkittyy tai tulisi uusia vastaavanlaisia poikkeustilanteita. Musiikinopetusta on annettu esim. yksityishenkilöille, päiväkotiryhmille, yritysten asiakkaille ja ryhmille.

Musiikinopetus on ollut asiakaslähtöistä. Ohjelmisto on ollut monipuolista ja opetusvälineinä on käytetty olemassa olevien esitysten kuuntelua, opettajan mallinäyttämistä, yhdessä musisointia ja opiskelijan ohjaamista palautteen avulla. Aikuisopiskelijoilla on ollut käytössä itseohjautuva toimintamalli, ja lapsilla on pidetty tiiviisti yhteyttä vanhempiin tai huoltajiin. Lapsilla on ollut käytössä muistikirjat tai nuottivihko, johon on kirjattu ohjeita ja seurattu edistymistä. Myös aikuisille on koostettu oppimateriaalipaketteja, autettu musiikinopiskelussa kokonaisvaltaisesti ja huomioitu yksittäisiä toiveita esimerkiksi ohjelmistovalinnassa.

Musiikin ohjelmapalvelut ovat olleet monipuolisia palvelujen yksityis-, yhdistys- ja yritysasiakkaita. Yhteistyötä on tehty muiden ohjelmantuottajien ja ohjelmatoimistojen kanssa sekä järjestetty itse suoraan esiintymisiä. Esiintyjät ovat olleet solisteja, duoja, trioja, kvartetteja, kvintettejä, orkestereita, yhtyeitä ja projektikokoonpanoja. Yhtyeistä pitkäaikaisimpia ovat olleet Duo Melodioso, Arcato-quartet ja Duo Ex Temporé. Esiintymiset on toteutettu pääosin kasvokkaistilanteissa juhlissa, tapahtumissa, messuilla, konserteissa ja ravintoloissa. Koronapandemian myötä joitakin online-esiintymisiä on pidetty. Ohjelmistot on koottu tilaisuuskohtaisesti ja asiakaslähtöisesti toiveiden mukaisesti paketoituna palvelupakettina esimerkiksi keston, teeman, musiikkityylin tai käyttötarkoituksen mukaan. Ohjelmapalvelu on sisältänyt useita eri genrejä: klassinen, hengellinen,

kansanmusiikki, lastenmusiikki, pop, rock, jazz, iskelmä, etninen musiikki ja improviointi. Myös tilaussävellyksiä on tehty esimerkiksi julkistamistilaisuuksiin ja avajaistilaisuuksiin. Palveluihin on voinut liittyä myös juontamista, näyttelemistä, tulkkaamista, AV-tekniikkaa ja muita oheispalveluita tarpeen ja kysynnän mukaan.

Jokainen ohjelmanpalvelun esiintymistilanne on myös oppimistilanne. Samalla kehittyy esiintymistaidot, asiakaspalvelutaidot, instrumenttitaidot ja ohjelmiston hallinta. Myös improvisointitaito kehittyy, koska usein häiriöoltiliissa esiintymistilanteessa tulee tehtyä virheitä kappaleen aikana, jolloin pitää mahdollisimman sujuvasti ja huomaamattomasti osata jatkaa eteenpäin yhtyeenä tai yksin esiintyessä. Esiintymistilanteissa olen myös kokenut odottamattomia, sanoin kuvaamattomia flow-tilanteita esiintymiskokoonpanossa – sellaista inspiraation eteenpäin viemää voimaa, jota harvoin harjoittelutilanteessa tavoittaa. Myös yhteistyötaidot ja oppimistaidot ovat kehittyneet ohjelmanpalveluissa, koska rutiininomaisessa, tiiviissä keikkailussa on omaksuttava nopeasti uutta ohjelmistoa, heittäydyttävä jopa ex tempore tilanteessa uusiin juttuihin ja joustettava aikataulullisesti asiakkaiden mukaan. Lisäsettejä on pyydetty paljon ja ohjelmanpalveluista saatu paljon kiitosta.

Keski-Suomen OP-kvartetti toimii Keski-Suomen Osuuspankin edustusyhtyeenä. Soitin 2. viulua jousikvartetissa saaden esiintyä isoissa, hienoissa edustustilaisuuksissa klassisella jousikvartetto-ohjelmistolla. Arcato-quartet, Duo Ex Tempore ja Duo Melodioso esiintyivät lukuisissa yksityis- ja yritystilaisuuksissa sekä konserteissa: milloin kaupunginjohtajille edustustilaisuuksissa ja yhtiöhallituksille Hotel Presidentissä; milloin kirkosta viimeisiin valsseihin asti Haikon Kartanon hienoissa häjäjuhlissa. Keski-ikäistä kansanmusiikkia ja myös raskaampaa ohjelmistoa esittävä Tarujen Saari -yhtye esiintyi kansanmusiikin ja folk/rockin genressä kotimaassa ja ulkomailla esiintyen esimerkiksi Nosturissa ja Kaustinen Folk Music Festivalilla sekä ollen vakituinen esiintyjä Hakkapeliittatapahtumassa Tammelassa. Lastenohjelmaa pääsin esittämään esimerkiksi Jyväskylän Kesään Timo Lievemaan kokoonpanossa. Toimin vierailevana improvisointitaitoisena viihdemusiikin artistina esimerkiksi Virpi Piipon, Sinitaivaan, Jukka Hallikaisen ja Jackpotin kanssa. Soitin viulistina klassisissa huippuproduktioissa Jokilaaksojen oopperaorkesterissa, Oulu Sinfoniassa, Pori Sinfonietassa ja Haapaveden Kamariorkesterissa. Lauloin Maamme-laulua yli 10 000 hengen yleisölle solistina ja heittäydyin mitä erikoisempiin tilausteoksiin ja patarumpuihinkin, kun tarvetta tuli soittajalle.

2.3 Asiakaspalaute

Asiakaspalautetta olen kerännyt vuosien aikana suullisesti, kirjallisesti, sähköpostitse ja empiirisesti siten, että samat asiakkaat tilaavat palveluita uudelleen ja tekevät pitkäkestoisia sopimuksia. Asiakkailla tarkoitan sekä ulkoisia asiakkaita että sisäisiä asiakkaita. Ulkoiset asiakkaat ovat esimerkiksi musiikinopiskelijoita ja ohjelmopalvelun asiakkaita. Sisäiset asiakkaat ovat opettaja- ja esiintyjätiimiä, jotka tuottavat palvelut ulkoisille asiakkaille.

Asiakastyytyväisyys on ollut korkea, koska asiakassuhteet ovat olleet varsin pysyviä, reklamaatiot vähissä ja palaute positiivista. Musiikkia on luonnehdittu kuin keitaaksi erämaassa ja tunnelman nostattajaksi. Opetusta on pidetty joustavana, oppilaslähtöisenä ja vuorovaikutuksellisenä.

Asiakaspalautteen kerääminen sisälsi yritystoiminnan alussa myös kyselyitä asiakkailta, mistä asiakas oli kuullut musiikkipalvelusta. Siten sain hyödyllistä tietoa, minkälaisia kanavia kannattaa käyttää markkinoinnissa ja tiedottamisessa. Palaute on myös muuttunut vuosien varrella siten, että varsinkin alkuvaiheessa tuli kysytyä erittäin aktiivisesti jokaiselta asiakkaalta palautetta systemaattisesti palveluiden jälkeen, mutta referenssien ja kokemuksen karttuessa palautteen kerääminen on vähentynyt kirjallisesti. Toisaalta alkuvuosien opiskelijapohjaisesta työntekijäkokoontaan on siirrytty ammattimaisiin yhtyeisiin ja opetukseen, jolloin palvelunlaatu on ollut tasalaatuisempaa ja parempaa.

Haastattelut toteutin etänä puhelimen tai videoyhteyden välityksellä haastateltavan toiveesta riippuen. Haastateltavat valikoituivat tavoitettavuuden mukaisesti sekä asiakkuuden monipuolisuuden perusteella. Usein musiikkipalveluissa sama henkilö voi olla sekä kollega että asiakas, joka organisoii itse tilaisuuksia pyytäen minut soittamaan niihin. Esimerkkihaastattelut on koottu siten, että opetuspalvelusta, ohjelmopalvelusta ja kollegasta on haastatteluiden tiivistelmä opinnäytetyössä.

Ohjelmopalveluasiakkaan palaute kertoo monen vuoden kestoisesta yhteistyöstä varsinkin yrityksen alkuvaiheessa. Arcato-quartetin ohjelmiston joustava muokattavuus, hyvät palautteet ohjelmistoista ja esiintymisistä sekä kaiken sujuminen sovitusti ja ajallaan koettiin tärkeäksi ja onnistumisen kriteeriksi. Kysyessäni mitä olisi toivonut lisää tai toisin, nousi esille, että ohjelmistotoimiston olisi hyvä tietää uusista palveluista siten, että esiintyjät pitävät yhteyttä aktiivisesti ja tulevat siten mieleen, kun sopiva asiakastilaus osuu kohdalle. Online-esiintymisiä olisi kiinnostus järjestää, jos kysyntää olisi enemmän.

Jatkossakin Musiikkipalvelu Melodioson esiintyjä tilataan ehdottomasti tilaisuuksiin, kunhan koronapandemian jälkeen toiminta virkistyy ja pudonneet ohjelmabudjetit saadaan nostettua. (Haastattelu C.)

Kollegan palautteen mukaan kaikki on toiminut oikeinkin hyvin ja kuten sovittu, että huonoja yllätyksiä ei ole tullut. Sen takia on hyvä jatkaa eteenpäin mahdollisilla yhteisillä esiintymisillä, kun sekä soitto että yhteistyö toimivat. Sopimukset ja tiedot koettiin riittäviksi ja kattaviksi, että Melodioson kautta halutaan tehdä töitä, koska siinä on kaikilla hyvä turva, kun asiat ovat kirjallisesti ja maksut toimivat. Esimiestyö on ollut riittävää ja hyvää, että kun vertaa miten edellisissä ohjelmatoimistoissa on ollut yllättävän paljon isoiksi toimistoiksi ongelmia maksuaikojen ja kankeuden takia.

Ammattiaito kun on kunnossa sekä soitossa että Melodioson käytännön hommissa, niin hyvin on kaikki hoitunut, että enemmän olen ollut omasta ammattitaidostani huolissani, jos haluaa että oma tekeminen kuulostaa hyvältä ja pitää treenata enemmän. Aion jatkossakin tehdä töitä Melodioson kautta ja ohjaan sopimusten teon ja jatkohommat Melodioson kautta, koska on hauska treenata ja esiintyä. Jos näin hyvin toimii, niin ei ole mitään syytä lähteä muuttamaan mitään, että voin aina suositella muillekin. (Haastattelu B 2021.)

Asiakaspalautte soitto-oppilaan vanhemmalta oli 7 vuoden jälkeen hyvin rakentavaa. Etäopetusta ei nähty vaihtoehtona, koska oppilas oli silloin hyvin nuori, mutta nyt 12-vuotiaasta alkaen voisi toimia hyvinkin. Yhteissoittoa olisi voinut olla enemmänkin, mutta kun oppilas oli sen verran aloittelija, niin koettiin, että tekemistä oli tarpeeksi oman soiton opettelussa. Koettiin erittäin positiivisena asiana se, että opettaja ja oppilas sopivat hyvin yhteen ja kun oltiin aiemmin tuttuja, niin opetus järjestyi palvelun ansiosta niin, ettei vanhempien tarvinnut nähdä vaivaa opetusjärjestelyiden takia. Toisen intensiivisen harrastuksen takia aikaa ja energiaa viulunsoitolle ei ollut niin paljon, että kokeilujakson jälkeen oppilas olisi jatkanut, vaikkakin muu musiikillinen kiinnostus on yhä aktiivista. (Haastattelu A 2021.)

Asiakaspalautteen perusteella etäopetus voi olla keino säästää oppilaan vanhemmilta kuljettamiseen ja tunnille valmistautumiseen käytettävää aikaa, mutta toisaalta pienten lasten kohdalla etäopetus voi vaatia opetustilanteessa enemmän tukea ja apua. Pohdin seuraavaksi, kuinka musiikin opetuspalveluita voin kehittää tulevaisuudessa.

3 MUSIIKKIPALVELUIDEN KEHITTÄMISSUUNNITELMIA

Musiikkipalveluita on tarve kehittää asiakaslähtöisesti ja teknologia­lähtöisesti. Etänä toteutettavat palvelumallit auttavat sekä toiminnan jatkamisessa häiriötilanteessa että uusien asiakkaiden tavoittamisessa esimerkiksi suurten välimatkojen päästä. Lisäksi hiili­neutraaliuteen v. 2035 tähtäävä Suomi asettaa suuret haasteet sille, että palvelutuotanto pitäisi saada toteutettua mahdollisimman pienin päästöin ja kustannuksin.

Perinteisesti soittoleireille on ajettu toiselle puolelle Suomea, mestarikursseilla käydään opettamassa ulkomailta asti ja tanssibändit kiertävät Lapin ja Itämeren laivojen välillä viikoittain. Tähän on tarve kehittää palvelumalli, jossa ympäristö ja välilliset vaikutukset on huomioitu mahdollisimman hyvin. Lisäksi matkustamisen vähentyessä vapautuu myös enemmän työaika tuottavaan työhön, voi ottaa enemmän oppilaita ja laajentaa toimintaa tuottamalla laadukasta oppimateriaalia ja uusia kursseja.

Pohdin ensin musiikinopetuksen kehittämistä ja toisessa alaluvussa verkko-opetuksen kehittämistä. Yhteys asiakaspalautteeseen on suora, koska asiakkailla on tarve saada jatkumona jatkuvasti tietoa palveluista ja pitkäkestoisia palveluita sekä ryhmäopetusta ja yhdessä tekemistä haluttiin enemmän. Lisäksi palautteessa positiivisesti nousseet asiat on syytä nostaa vahvuuksina kilpailuvaltiksi ja vahvistaa niitä entisestään.

Asiakaspalautte on ollut myös jatkuva prosessi, jossa palautetta on saanut sekä verbaalisesti että nonverbaalisesti 15 vuoden aikana. Siten tietämys koko asiakaskunnan toiveista ja tarpeista on muokannut kehittämissuunnitelmia. Lisäksi musiikkialan, musiikin opetuksen ja kulttuuritoimijoiden muutokset ovat vaikuttaneet kehittämissuunnitelmiin, sillä digitalisoituminen, palvelutarjonnan kasvu ja saavutettavuus vaikuttavat myös Melodioson toimintaan ja palvelutoiminnan kehittämisen vaatimuksiin.

3.1 Kehittämissuunnitelmia musiikinopetukselle

Tavoitteiden asettaminen on ensimmäinen lähtökohta musiikkipalveluiden kehittämiseksi. Mitä muutoksella halutaan ja mitkä ovat tavoitteet? Onko tavoitteena kehittää palvelunlaatua, palvelun skaalattavuutta vai kenties asiakaskokemusta? Tarvitaanko erilaisia työkaluja etätyöskentelyyn tai tarvitaanko tarkennetumpia kohderyhmiä ja näille muokattuja palveluita? Kun on laaja-alaista osaamista, voi valinnanvaikeus olla haaste

valita musiikkipalveluiden tulevaisuudelle kehittämistavoitteet. Ympäristön ja koronapandemian asettamat tavoitteet voivat olla lähtökohtana sille, mihin suuntaan palveluita on tulevaisuudessa vietävä toiminnan turvaamiseksi ja pitämiseksi kannattavana.

Asiakkaiden sitouttaminen on yksi tavoite. Mitä pienempi vaihtuvuus, sitä tyytyväisempiä ovat asiakkaat ja oppimistulokset ovat pitkäkestoisia. Instrumentti- ja yhtyeopetukseen on tarve kehittää harjoittelupäiväkirja jokaiselle opiskelijalle houkuttelevaksi työvälineeksi, johon tulee kerättyä tavoitteet, välitavoitteet, harjoittelutiedot, ohjelmistotiedot ja muut omaan musiikinoppimiseen liittyvät asiat (Komu 2018). Helposti toimiva ratkaisu voi olla esimerkiksi verkkokurssialustalle rakennettava harjoittelupäiväkirja, jota on helppo käyttää omilla tunnuksilla ja johon voi tarvittaessa kätevästi lisätä kaikille opiskelijoille yhdellä kertaa uusia ominaisuuksia, tietoja ja tehtäviä. Aiemmin käytössä ollut taulukkomuotoinen sähköinen dokumentti ei ole visuaaliseltaan ilmeeltään ollut tarpeeksi houkutteleva sitouttaen opiskelijoita pitkäaikaiseen ja omaehtoiseen käyttöön.

Asiakkaiden sitouttaminen voi koskea myös ohjelmanpalveluiden asiakkaita, jolloin tavoitellaan pitkäkestoisia sopimuskuoppaneita. Tämän opinnäytetyön pääpainoalue on kuitenkin pedagogisessa viulunsoittotyöskentelyssä, joten en koe mielekkääksi tarkentaa tämän osalta enempää. Toisaalta hedelmällistä voisi olla yhdistää ohjelmanpalveluita käyttäville asiakkaille tarjontaa opetuspalveluista lisämyynnin avulla: tarjota alkeisopetusta, ryhmäkursseja ja virkistystoimintaa työpaikoille musiikin keinoin. Se voisi olla myös tehokas keino sitouttaa asiakkaita ja saada useammin myös ohjelmanpalveluita tarjottua heille, kun asiakassuhde on enemmän jatkumo kurssitoiminnan ansiosta.

Esiintymiset ovat olleet minulle ja kollegoilleni vahva motivaation lähde oppimisprosessissa, joten voisin hyödyntää tätä enemmän opetuksen suunnittelussa. Esiintymisessä on selkeä tavoite, tarkoitus ja ohjelmisto, jota valmistetaan tiettyyn tilanteeseen. On tarve kehittää musiikkipalveluita siten, että opiskelijat pääsevät tehokkaammin esiintymään ohjelmanpalveluiden kautta. Tällaisella toiminnalla voi myös saada uusia yhteistyökumppaneita järjestöistä, yhdistyksistä ja hyväntekeväisyyttä harjoittavista yrityksistä, jotka auttavat uran alkuvaiheessa olevia opiskelijoita ja saattavat samalla hankkia myös ammattitason ohjelmanpalveluita muihin tilaisuuksiinsa Melodiosolta.

Portfolio on luonteva jatkumo harjoittelupäiväkirjan ja esiintymisten yhteyteen. Portfolion kokoaminen sähköisesti jokaiselle opiskelijalle ja ryhmälle sekä motivoi että jäsentää oppimista ja sitouttaa opiskelijaa. Tähän yhdistyy myös jatkuva oman oppimisen tarkkailu, nauhoittaminen ja videointi. Hyvät av-tuotokset pidetään ajantasaisesti harjoiteltavan

ohjelmiston mukaisina, ja niitä on helppo hyödyntää esimerkiksi tarjotessa esiintymisiä opiskelijayhtyeiltä yhdistyksille, yrityksille ja järjestöille. Samalla opiskelijan itsetunto vahvistuu, identiteetti kehittyy musiikin avulla ja positiivinen minäkuva myötävaikuttaa pitkäaikaisen soittoharrastuksen jatkamista, jopa ammatiksi asti. Tästä hyvänä jatkumona onkin rakentaa taitelijanimi ja taitelijaprofiili esimerkiksi sosiaaliseen mediaan. Tämä vahvistaa entisestään opiskelijan identiteettiä ja sitouttaa soittamiseen.

Tekninen harjoittelu on monesti varsinkin viulunsoiton kompastuskiviä ja tuntuu monesta opiskelijasta tylsältä esimerkiksi asteikoiden osalta. Vaikka harjoituksia soittaisi säännöllisesti, voi olla, että oppimistulokset ja soitonlaatu kehittyvät hitaasti. Musiikkipalveluiden osalta on tarve kehittää motivoivia, vuorovaikutteisia ja etätyöskentelyn mahdollistavia teknisen harjoittelun menetelmiä ja välineitä. Esimerkiksi asteikkosoittamisen verkkokurssi voi tukea opiskelua ja selkiyttää syitä, miksi tekniset harjoitteet ovat tärkeitä soitotaidon rakentamisessa. Tavanomaisessa opetustilanteessa opettaja ei välttämättä muista kertoa tavoitteita ja syitä aina tarpeeksi perusteellisesti vaan siirtyy suoraan harjoitteisiin ja harjoitteluohjeisiin. Tällöin motivointi voi jäädä vaillinaiseksi, vaikka kaikki asteikot suoritettaisiinkin tasosuoritusta varten – ei siis niinkään viulistina kehittymistä ja tulevia haastavampia teoksia varten vaan annettuja oppimisvaatimuksia varten. Lisäksi teknisen harjoittelun, viulunsoiton asentojen harjoittelun ja varsinkin alkeisopetuksen osalta on tarve kehittää opetusmenetelmiä, koska etänä tehtävä opetus on erityisen haasteellista soittoharrastuksen alkuvaiheessa. Myös mahdollisen yhteistyösopimuksen selvittäminen ja solmiminen oppilaitoksen kanssa tasosuoritusten tekemisestä voisi lisätä kiinnostusta teknisten harjoitteiden oppimiseen, koska tällöin Melodioson opiskelija voisi joustavammin edetä oman aikataulunsa mukaisesti mutta myös valmistaa tasosuoritusten ohjelmistoa samalla.

Yksityisessä musiikkipalvelussa opiskelevien opiskelumotivaatio voi vaihdella paljon. Soittomotivaation lähteenä voi toimia tiivis ja palkitseva yhteissoitto. Usein musiikinopiskelu on varsin opettajalähtöistä tai opettajavetoista. Harvassa ovat ne oppilaat, joilla on sisäinen palo tehdä musiikkia, kokeilla rohkeasti uusia asioita ja harjoitella tavoitteellisesti ja pitkäjänteisesti haasteista oppien ja onnistumisista innostuen lisää. Musiikkipalveluiden kehittämisen näkökulmasta omien soitotuntien rinnalle olisi syytä paketoita ryhmäsoittoa ja yhteissoittoa. Samalla saattaa tulla uusia oppilaita, kun opiskelijat innostuvat muodostamaan myös omia yhtyeitä.

Palautetaidot ja itsereflektioidot ovat tärkeitä soitotaidon oppimisessa. Jos yhteissoittoa olisi enemmän, olisi opiskelijoiden osattava antaa ja vastaanottaa rakentavasti

palautetta eri tilanteissa harjoitellessa, esiintyessä ja oppitunneilla. Itsereflektioidot ovat myös tarpeellisia, jotta tarkkailee omaa toimintaa, oppimista ja tehostaa oppimisprosessia. Palautetaitojen ja itsereflektioidojen opettamiseen on tarve kiinnittää enemmän huomiota ja erityisesti, jos yhteissoittoa olisi enemmän. Siten voidaan taata tasalaatuinen opetus ja kaikkia osapuolia kunnioittava viestintäkulttuuri oppimistilanteissa.

Kohderyhmät ovat olleet varsin hajanaiset, joten musiikkipalvelulla on kehittämistarve fokusoida toimintaa helposti tavoitettaviin, maksukykyisiin ja pitkäaikaisesti soittamiseen sitoutuneisiin asiakkaisiin. Lisäksi laaja-alainen palveluvalikoima voidaan supistaa ja keskittää muutaman ydinpalvelun ympärille, jotta palvelu saadaan tiukemmin paketoitua ja houkuttelevammin kohdistettua oikealle kohderyhmälle. Aivan alkeisopiskelijat eivät olisi ensisijaisessa kohderyhmässä välimatkojen takia, koska ainakin osa opetuksesta on etäopetusta ja soittoasentojen ja viulun valinnan ohjaaminen täysin etänä on haastavaa.

Suomessa on käytössä useita alkeisopetusmateriaaleja viulisteille. Jatkossa on tarve monipuolistaa opetusohjelmistoa, mutta eri musiikkityylien opettaminen voi olla haasteellista, jos on vain klassisen musiikin koulutus taustalla. Taulukossa 1 on esitetty, kuinka opettajien käyttämä alkeismateriaali oli pääosin suomenkielistä. Yleinen tapa on ollut myös yhdistelmä eri nuoteista ja oppimateriaaleista sekä opettajan itse tuottama materiaali tähän yhdistettynä. (Valmari & Kärnä 2017, 12–21.) Melodioson toiminnassa on ollut joustavuus oppimateriaalien ja ohjelmistovalintojen suhteen ja näin on tarve olla jatkossakin. Olemassa olevia oppimateriaaleja hyödynnetään, uusia voidaan suunnitella sekä oppilaskohtaisesti tuottaa itse tehtyä materiaalia.

Taulukko 1. Opettajien käyttämä alkeisoppimateriaali vuonna 2017.

Alkeismateriaali	Käyttäjien määrä
Lannes-Tukiainen, Kiiski & Manninen: Viulun soi	29 (71%)
Usma: Iloinen viuluniekka	25 (61%)
Szilvay: Colourstrings Violin ABC	15 (37%)
Suzuki: Suzuki Violin School	12 (29%)
”itse tehty materiaali”	8 (20%)
Kaukinen & Kulhua; Kaukinen & Laiho: Pelle Pelikaani	7 (17%)
Blackwell: Fiddle Time	5 (12%)
Fortunatov: Nuori viulisti	5 (12%)
Pohjola & Usma: Viuluetydejä	5 (12%)
Venäläistä materiaalia	5 (12%)
Sutinen: Viuluasteikot	4 (10%)
Järvelä: Näppärimusaa	4 (10%)
Usma: Viulutaituri	3 (10%)
Colledge: Waggon Wheels, Stepping Stones ja Fast Forward	3 (10%)
Saari & Salo: Viuluvelho	2 (5%)
Usma: Viululoruja	2 (5%)
Nelson: The essential string method ja muu materiaali	2 (5%)

(Valmari & Kärnä 2017, 21.)

Suomenkielistä aikuisille viulunsoiton harrastajille suunnattua oppimateriaalia on vähän, joten on tarve kehittää täsmällistä oppimateriaalia, mikäli kohderyhmäksi haluan valita aikuisopiskelijat. Yleisimmin oppaat ovat lapsille suunnattuja tai englanninkielisiä. Musiikkipalveluiden kielivalintaa on pohdittava myös siitä näkökulmasta, että palvelu olisi skaalattavissa kansainvälisesti, jos opetuksen tuottaa myös englannin kielellä.

Musiikkipalveluiden uudet palvelut ovat osa kehittämissuunnitelmaa. Yhdistelmäopetus live- ja verkko-opetuksesta vastaavat toimialan haasteisiin. Räätylöödyt kurssit uusille kohderyhmille ovat tulevaisuuden musiikkipalvelun vaatimuksia. Näitä voivat olla esimerkiksi mestarikurssit, ohjelmistokurssit, tekniikkakurssit, harrasteviulistin taitojen ylläpito-kurssit esimerkiksi taiteen perusopetuksessa lopettamisen jälkeen sekä yhteissoitto.

Palveluiden paketointi helpottaa tuotteistamista, oikean kohderyhmän tavoittamista tehokkaasti ja palveluiden myymistä. Aiemmin soittotuntien veloitukseen perustuvan hinnoittelun tilalle luon erilaisia vaihtoehtoisia kurssimalleja ja hinnoitteluvaihtoehtoja

ohjaamaan opiskelijoita pitkäkestoiisiin musiikkipalveluihin ja pitkäjänteiseen soittoharrastukseen.

Pelien ja leikkien kautta oppiminen ovat suosiossa lasten ja nuorten keskuudessa. Eri-laiset projektit, pelilliset sovellukset ja hauskan tekemisen tarve kumpuavat nykyisestä nautintoon ja yksilön valintaan perustuvasta kulttuurista. Siinä ei niinkään keskitytä pitkäjänteisesti oppimisprosessiin, vaan lyhytkestoiseen oppimistuokioon joidenkin osa-alueiden osalta, joita leikki tai peli sisältää viihdyttävässä ja helposti omaksuttavassa muodossa. Musiikkipalvelun tulevaisuus voi olla pelien ja leikkien kautta toiminnassa sekä opetuksen että ohjelmapalveluiden osalta. Musiikkiseikkailut, show't ja osallistavat pelit voivat olla uudenlainen, elämyksellinen kokemus ihmisille, jotka ovat jo nähneet ja kokeneet elämysteollisuuden perustuotteet tehosteineen. Teatterielementit, improvisaatio ja heittäytyminen voivat olla tulevaisuuden palvelutuotannossa avainasemassa ja esimerkiksi työhyvinvoinnin kohderyhmälle voisivat kokeilla tuotteistaa näistä palveluita.

Trendien seuraaminen on eilinehto monipuolisen musiikkipalvelun toiminnalle, jotta tiukasti kilpaillulla alalla on etujoukoissa hankkimassa kilpailuetua ja pitämässä markkina-asemansa. Viimeisimmäksi on korostettu elinikäistä oppimista, itseohjautuvuutta ja palvelulupausta, kun puhutaan yritysmaailmassa palvelutuotannon kehityssuunnista. Näistä elinikäisen oppimisen ottaminen kurssikokonaisuuksien suunnitteluun on varmasti tarpeellista. Itseohjautuvuutta voin tukea esimerkiksi verkkokurssien avulla, jolloin opiskelijalla on suuri vastuu tehtävien teosta ja oppimisprosessistaan. Palvelulupaus "sammattaisen joustavasti" kumpuaa yrityksen nimen merkityksestä ja lupaa asiakkaalle asiakaslähtöistä, herkkää ja muokattavaa palveluprosessia. Erottuakseen kilpailijoista musiikkipalvelun on kehitettävä entistä enemmän toimintaansa palvelulupauksen lunastamiseksi ja kartoitettava asiakaspalautteen avulla palvelulupauksen toteutumista. Voin siis suunnitella automaattisen palautelomakkeen musiikkipalvelun asiakkaille.

Uusien palveluiden lanseeraus on prosessi, jossa suunnitellaan musiikkipalvelun uusien palveluiden tavoitteita, sisältöä, hinnoittelua ja markkinointia niin pitkälle, että palvelut tuodaan potentiaalisten asiakkaiden ulottuville. Nykyisin on valtavasti eri keinoja, viestintäkanavia ja toteutustapoja valittavana, joten kohderyhmän valinnan mukaan on valittava tarkoituksenmukaisimmat ja kustannustehokkaimmat tavat toteuttaa lanseeraus. Musiikkipalvelu Melodiosolla on ollut käytössä verkkosivut ja Facebook-sivu, mutta näiden lisäksi on otettava käyttöön myös Twitter, Instagram ja YouTube, jos halutaan kasvattaa nykyaikaisia somekanavia hyödyntäen musiikkipalveluiden tuottajana (Musiikkipalvelu Melodioso 2021a; Musiikkipalvelu Melodioso 2021b). Lisäksi päivitysaktiivisuutta on

nostettava viikkotasolle, osallistuttava aktiivisemmin keskusteluihin ja verkostoiduttava laajemmin.

Musiikkipalveluiden kehittämistarpeet tulevaisuudessa ovat moninaiset ja haastavat yrittäjää olemaan ajanhermolla, päivittämään palveluvalikoimaa, kehittämään palvelunlaatua sekä palvelemaan asiakkaita mahdollisimman asiakaslähtöisesti ja joustavasti. Koska taiteen perusopetuksen opetussuunnitelma mahdollistaa nykyisin monipuolista ohjelmistovalintaa, niin yksityisen musiikinopetuksen perinteinen kilpailuetu vapaus valita ohjelmistoa ei ole enää selkeä kilpailuetu (Opetushallitus 2021). Kuitenkin tässä on ehdoton vahvuuteni laaja-alaisen genreosaamisen ansiosta, improvisointitaitojeni ja ennakkoluulottoman asenteeni ansiosta. Musiikkipalvelu Melodioso voi kehittää rinnalle omat etapit opiskelijan etenemiseen eli tuotteistaa opiskelijan etenemistasot taitotason mukaan. Melodioson ei ole tarkoitus kilpailla taiteen perusopetuksen kanssa, vaan toimia vaihtoehtoisena opiskelupaikkana ennen tai jälkeen taiteen perusopetuksen sekä sellaisille opiskelijoille, jotka eivät muutenkaan tavoittele taiteen perusopetuspaikkaa, vaan haluavat harrastaa täysin omaan tahtiin ja omien mielenkiinnonkohteidensa mukaisesti.

3.2 Online-opetuspalvelut

Musiikin etäopetuksen erityisluonteeseen kuuluu opiskelutilanteen rakentuminen enemmän auditiivisesti kuin visuaalisesti, toiminnan myötä tapahtuva oppiminen sekä sanaton vuorovaikutus, jonka avulla oppiminen pitkälti välittyy. Videon avulla voidaan joko tehdä videoneuvottelua tai verkkolähetystä. Videoneuvottelu on vuorovaikutteinen opetustapahtuma, kun taas verkkolähetys on yksisuuntainen videonjakamistapa. Videoneuvotteluita pitää harjoitella, tekninen laiteaso vaikuttaa videoyhteyden laatuun, teknisen tuen saatavuus pitää varmistaa ja opetusta pitää suunnitella etukäteen. (Ruippo 2011, 365–369.)

Etäopetusta voi järjestää sekä aikuisille että lapsille. Lapset oppivat myös nopeasti verkko- ja lähiopetuksen yhdistämiseen sekä oppivat siten pitämään digitaalisia oppimismenetelmiä luonnollisena toimintaympäristönä sen sijaan, että verkkomaailmaa yliarvostettaisiin. Verkko-opetus ei kuitenkaan usein yksin riitä, koska laadullinen taso ei ole riittävä ja kosketusaistin avulla tapahtuva opettaminen on olematonta. Sen sijaan verkko-opetuksessa oppii tehokkaasti itseohjautuvuutta, dialogia, keskittymistä ja

ratkaisukeskeisyyttä. Viulunsoitossa soittoasentojen opettamista helpottaa kameran kääntäminen eri kuvakulmista tai pyytämällä opiskelijaa kääntymään kameran edessä. (Tikka 2018, 13–16, 33–34, 42.) Koska opettaja joutuu käyttämään etäopetuksessa enemmän mielikuvitustaan ja luovia oppimiskäsitteitä, voi etäopetusharjoittelu olla tehokkaampaa kuin tavallisesti (Nissi 2010).

Online-opetuspalveluita olen toteuttanut osana live-opetusta ympäristön vaatimuksista. Opetussuhde on alkanut yleensä kasvokkain ja siirtynyt etänä toteutettavaksi. Nyt on tarkoitus kehittää opetuspalveluita lähtökohtaisesti verkossa toteutettaviksi uusin palvelukategorioiden ja uusille kohderyhmille. Verkkokursseihin voin integroida online-opetusta, monikanavaista opetusta, live-opetusta ja ryhmäopetusta. Myös erilaisia sovelluksia voin käyttää tukemassa oppimisprosessia. Kurssimateriaalit olisi tarkoituksenmukaista tuottaa sekä suomeksi että englanniksi, jotta palvelu on nopeasti skaalattavissa kansainvälisesti.

Verkkokurssit voin rakentaa online-opetuksen ympärille, jolloin soitonopetus on aikaan sidottua mutta paikasta riippumatonta. Online-opetuksen houkuttelevuutta voin tukea monipuolisella verkkokurssimateriaalilla, jonne pystyn kokoamaan oppimateriaalit, nauhoitteet ja palautteet kätevästi. Verkkokurssialustalla toiminta on siten samassa paikassa mutta eri aikaan tapahtuvaa toimintaa. Verkkokurssit ovat merkittävässä asemassa musiikkipalveluiden tulevaisuudelle, koska niiden avulla välimatkat ovat voitettavissa, tiedot jaettavissa keskitetysti ja tehokkaasti sekä yksilöllinen ja ryhmäopetus yhdistettävissä tarkoituksenmukaisesti. Taitotasojen, sisältöjen, teemojen ja ohjelmistojen kautta voi rakentaa kurseja, joista osa voi toteutua myös kasvokkain ja osa tallentein ja etäyhteyksin toteutettavin oppimistilantein. Opettaja voi tuottaa harjoiteltavan ohjelmiston säästörajojen opiskeleville ja jakaa sen kätevästi verkkokurssialustan kautta. Mikäli tavoite on tehdä myös mestarikurseja ja ulkomaisille opiskelijoille skaalattavaa palvelua, on syytä valita myös englannin kieli vaihtoehdoksi.

Etäopetusta on tarve kehittää mahdollisimman vuorovaikutteiseksi ja häiriöttömäksi. Eri viestintävälineitä on käytetty opetuksessa, esimerkiksi WhatsApp-videopuhelua, Zoom-sovellusta, Teams-sovellusta, Skype-sovellusta, Google Meet -tapaamisia ja Whereby.com-verkkoalustaa. Ryhmän kesken Zoom on hyvä, koska se nostaa esille äännessä olevan. Teamsin avulla taas voi jakaa kätevästi muutakin materiaalia, hallinnoida kalenteria ja keskustella. Google Meet on veloitukseton ja nopea oppia käyttämään. Whereby on pienelle ryhmälle veloitukseton eikä edellytä sähköpostiosoitetta.

Musiikista kuitenkin katoaa paljon etäopetuksessa ja välineiden resurssit siirtää häiriötämästi signaalia voivat olla laitteista riippuen heikot. Olisi siis tarve kehittää toimiva malli siihen, että osa tunnista pidetään etäopetuksena viestintävälineen avulla, osan tunnista opiskelija nauhoittaa soittoaan ja lähettää opettajalle ja osa tunnista on palautekeskustelua nauhoitteen pohjalta. Nauhoite on yleensä korkeatasoisempi kuin esimerkiksi live-lähetys kännykkä- tai tietokoneyhteydellä. Pienet oppilaat tarvitsevat apua nauhoittamisessa ja siten on kehitettävä yhteistyötä huoltajien kanssa.

Etäopetusvälineet kehittyvät jatkuvasti, joten on seurattava niiden kehitystä ja käytettävä tarkoituksenmukaisimpia etäopetusvälineitä. Riutta (2020) on perehtynyt viulunsoiton digitaalisiin alustoihin, kuten YouTubeen ja kehittämäänsä Universal Violin -sovellukseen. Metronomin, virityslaitteen, äänityslaitteen ja videonauhurin ominaisuudet ovat nyt saatavilla samasta mobiililaitteesta. Violin Magical Bow -sovellus simuloi pelillisessä sovelluksessa jousikädenjousenkuljetusta ja viulukäden sormituksia. Applen Garagebandilla voi harjoitella sointujen soittamista viulun eri kielillä. PlayAlong Violin -sovellus auttaa viulunsoiton intonaation harjoittelussa. Modacity-sovellus tarkastelee soittajan ajankäyttöä harjoittelussa ja ohjaa huomiota eri osa-alueisiin, joihin soittaja käyttää aikaa. Fiddle Companion -sovellus opettaa eri sävellajien sormituksia. Purely Violin -sovellus kehittää asteikkojen ja kolmisointujen harjoittelua sormitusohjein ja intonaatiota kontrolloiden. Violin Racer on perustason viulistille pelillinen nuotinluvun sovellus, jossa ralliautoilu ja viulunsoitto on yhdistetty viihdyttävästi. Sovellus iReal Pro tähtää on yleistason säestyssovellus, joka generoi erityyppisiä taustoja sointurakenteisiin. (Riutta 2020, 7–12.)

YouTubessa on useita jousisoittajille suunnattuja kanavoita. The String Club sisältää ote-
taulukkonuotein animoituja videoita. Easy Violin Lessons on vastaavantyyppinen kanava ja se linkittyy isompaan Easy Music Lessons -sivustoon. Violininspiration on viulunsoiton online-opetuskanava. Fiddlerman-kanava testaa erilaisia viuluja, ohjeistaa viulun teknisissä haasteissa ja demonstroi musiikkikappaleita. Violin Tutor Pro -kanava sisältää kappaledemonstraatioita, teknisiä opetusvideoita ja esitysvideoita. The Online Piano and Violin Tutor -kanava tuottaa videomateriaalia viulunsoiton opetuksesta. Sparrowin viulukanava demonstroi populaarikappaleita viululla ja ohjaa videonkatsojia ostamaan Sparrowin alkeisopetusviulumateriaalia. (Riutta 2020, 14-16.)

Videomateriaali oman soittotaidon kehittymisestä tukee oppimista tehokkaasti. Opiskelija voi nauhoittaa mobiililaitteella harjoitteluaan ja lähettää opettajalle arvioitavaksi. Palautekeskustelu pidetään vuorovaikutteisena tilanteena, jossa käydään vahvuuksia, kehitettäviä asioita ja itsearviointia läpi. Opettaja voi myös videoida harjoiteltavia asioita

opiskelijoille joko räätälöidysti opiskelijan tarpeisiin tai yhteisesti koko kurssia kattavasta teemasta.

Kuvamateriaali soittoasunnoista, esiintymistilanteista ja esimerkiksi viulun kunnosta ovat hyödyllisiä oheismateriaaleja online-opetuksessa. Opettaja voi opastaa opiskelijaa, jakaa reaaliaikaisesti kuvamateriaalia verkkokurssialustan tai sovelluksen kautta sekä keryyttää opiskelijan portfolioa sisällyttämällä kurssitehtäviin kuvamateriaalia. Viulunsoitossa esimerkiksi tallan asennon ja viulun kannen halkeamien seuraaminen on tärkeää, eikä näitä näe yleensä tarpeeksi stabiilisti ja tarkasti videokuvasta, joten myös soittovälineiden huollon kannalta on tärkeä sisällyttää kuvamateriaalia online-opetukseen.

Online-opetuksen haasteita ovat yleensä valaistus, äänentoiston laatu, verkkoyhteyden nopeus ja videokuvanlaatu. Intonaation kuuleminen ei ole yhtä helppoa kuin samassa tilassa, samoin äänenvärit, äänensävyt ja voimakkuuserot heikkenevät etätyöskentelyssä. Jousen suoruuden erottaminen voi olla myös haasteellista, jos kuvakulma ei ole sopiva tai soittoasentojen neuvominen on vaikeaa. Haasteellista on myös sopivan oppitunnin rytmin löytäminen ja ohjeiden sopiminen, minkälaisen osan opiskelija soittaa ennen keskeyttämistä. Videoyhteyden seuraaminen voi häiritä opiskelijaa ja viedä keskittymistä itse soittamiselta, kun fokus ei pysy viulussa vaan joutuu sivusilmällä vahtimaan, jos opettajalla on asiaa. Ajankäyttö onkin uuden opiskelijan kanssa haasteellista, joten online-työskentelyyn olisi hyvä laatia yleisohjeistus ja käydä ne läpi tunnin alussa.

Opiskelijalle voi toimittaa säestysnauhan etukäteen, jotta hän voi harjoitella online-opetuksessa säestyksen kanssa kotona. Opiskelijaa auttaa harjoittelussa se, että nauhan alussa on tyhjää tarpeeksi ja valmistava äänimerkki tai laskenta, jos säestyksen alku soitto on hyvin lyhyt. Siten opiskelija ehtii itsenäisesti laittaa taustanauhan päälle, valmistella viulun ja jousen ennen soittoa sekä aloittaa rauhallisesti harjoittelu.

Online-opetuksen mahdollisuudet ovat siinä mielessä valtavat, että hetkessä voin tavoittaa asiantuntijoita ja useita huippuviulisteja ympäri maailman kätevästi. Mestarikurssien pitäminen on varmasti myös helpointa, koska mitä korkeampi taitotaso on lähtötilanteessa, sen enemmän voi kiinnittää taiteelliseen ilmaisuun huomiota. Toisaalta tämä on hyvä asia verbaalisesti tapahtuvassa ohjauksessa, jossa opettaja näyttää eriaikaisesti mallia tai kertoo sanallisesti palautetta ja ohjeita. Toisaalta tämä on huono asia siinä mielessä, jos ei ole tarpeeksi hyvää teknologiaa ja yhteyttä käytössä, jotta voisi erottaa hienotkin nyanssit ja tulkinnat soitosta online-yhteydellä.

Online-opetuksessa ryhmäopetus on parhaimmillaan hedelmällistä keskustelua, toisten tukemista ja kannustamista sekä vuoron perään soitettavia teoksia. Online-opetukseen voin lisätä elementtinä kiertävän nauhoitteen, eli opettaja pyytää jokaiselta oppilaalta yksi kerrallaan oman soiton yhteisnauhan kanssa kierrättäen seuraavalta seuraavalle saadun nauhan. Äänentoistollinen laatu ei ole enää lopputuloksessa paras mahdollinen, mutta tämä voi lisätä yhteenkuuluvuuden tunnetta ja luoda yhteisen projektin lopputuotoksen, joka sitten kuunnellaan ryhmätunnilla.

Online-opetus on riippuvaista käyttäjän iästä. Mitä nuorempi opiskelija on, sitä enemmän hän tarvitsee ohjaavaa aikuista tueksi laitteiden, soittimen käsittelyn ja ohjeiden kirjaimisen kanssa. Online-opetus onkin helpoin toteuttaa itsenäiseen, itseohjautuvaan työkentelyyn kykeneville, alkeistason ohittaneille eli vähintään 3 vuotta soittaneille. Jos aion käyttää online-opetusta hyvin nuorille, on huoltajien kanssa etukäteen sovittava tarvittavista auttamiskeinoista ja tukitoimista, joiden avulla oppimistilanne onnistuu toteuttaa.

Online-opetukseen voin yhdistää myös katselmuksia, kilpailuita, stipendikonsertteja ja laajasti muita kulttuurialan palveluita. Mitä suuremmalle joukolle palvelu on tarkoitus tuottaa, sitä korkeammat tekniset vaatimukset ovat. Online-opetukseen onkin syytä miettiä tyytyväisyystakuu ja vaihtoehtoiset toimintatavat, jos jokin media, laite tai yhteys ei toimi.

4 KEHITTYMINEN MUSIIKKIPEDAGOGINA

Olen oppinut opettaessa, että oppimisprosessi on laaja-alainen kokonaisuus. Kehittyäkseen soittajana on tarve kuunnella tarpeeksi korkeatasoista musiikkia sisäisen korvan kehittymiseksi, jotta olisi vahva esikuva ennen soittohetkeä, miltä hyvätasoisesta musiikista pitäisi kuulostaa. Sisäisen korvan, sisäisen motivaation ja yhteisöllisen asenteen kehittymistä pidän todella tärkeänä kokonaisuutena, koska sisäinen motivaatio korreloi soittoharrastuksen jatkamisen kanssa ja tekeminen on mielekästä kaikille. Yhteisöllinen asenne on oppimani perusteella taannut hyvän työskentelyilmapiirin, terveen itsetunnon soittajalle ja kunnioituksen muita kohtaan. Mikäli nämä perusasiat saa rakennettua aloitavalle opiskelijalle, on todennäköisempää saada sitoutunut, innokas ja nopeasti oppiva opiskelija, jonka kanssa on ihana ja antoisa tehdä yhteistyötä.

Olen kasvanut yhteisöllisen tekemisen kulttuurissa. Siten näen musiikin yhteistä hyvää kasvattavana välineenä, jossa yksilö voi ilmaista itseään, tunteitaan ja taitojaan. Koen, että musiikin hyvyyden kriteerit lähtevät helppotajuisuudesta, välittömyydestä ja melodisesta kauneudesta. Tyyli on vähän kuin murre, että saman asian voi sanoa niin monin eri tavoin ja äärimmillään ei voisi uskoa saman asian voivan kuulostaa niin eriltä. Siten olen oppinut musiikkipedagogin työssäni, että en jaottele musiikkia puoliin tai genreihin kuin laatikoihin, vaan koen musiikin kauniiksi, virtaavaksi kudokseksi ihmisten ja soittimien välillä. Toivon voivani välittää opiskelijoille samaa yhteisöllistä ja suvaitsevaa asennetta, jossa kaikkia erilaista musiikkia tekeviä arvostetaan lokeroimatta eriarvoisesti.

Hahmotan vahvasti harmonioita, melodioita ja rytmikkaa ja kerran oivalsin opetustilanteen jälkeen, että musiikkimaailma pitäisi nähdä enemmän yhtenä kokonaisuutena, jossa on useita osa-alueita eikä vastakkainasetteluna esimerkiksi klassinen vs. kevyt musiikki. Hyvin pienillä tekijöillä saman Menuetin voi soittaa klassisella tyylillä hienostuneesti tai lisätä siihen esimerkiksi tempoa, voimakkuutta ja bändin taustalle, jolloin se muuttuukin rock-sovitukseksi.

Olen oppinut olemaan suvaitsevainen, kaikkia näkökulmia kunnioittava ja kiinnostunut erilaisista tulkinnoista, versioista ja mahdollisuuksista. Tämän valtavan matkan varrella olen jopa oivaltanut, että jokainen tuotettu äänialto vaikuttaa maailmankaikkeuteen välittömin ja välillisin vaikutuksin – ennalta-arvaamattomasti ja jopa kaikki vaikuttaa kaikkien -periaatteella. Siten ei ole merkityksetöntä, minkälaisista musiikkia soittaa ja laulaa,

koska se muovaa paitsi omaa kehoa, myös muita ihmisiä, elollista ja elotonta luontoa, mielenterveydellisiä vaikutuksia unohtamatta.

Olen oppinut esiintyessä, että voin samalla kehittyä eteenpäin muusikkona ja musiikkipedagogina. Kun on säännöllisesti esiintymisiä, opiskelija myös harjoittelee keskittyneemmin ja täsmällisen tavoitteellisesti. Usein esiintymisiä varten tehdyissä harjoituksissa tapahtuu myös oppimista ja opettamista kollegoiden kesken, jolloin neuvotellaan tulkinnoista, autetaan teknisissä haasteissa ja kokeillaan yhdessä uusia asioita esimerkiksi tulkinnan, sävellajivalintojen tai voimakkuusvaihteluiden osalta. Varsinkin laulajana saa paljon palautetta muilta soittajilta, koska jotenkin odotukset laulajaa kohtaan ovat korkeammat kuin instrumentin soittajia kohtaan. Tässä työssä kuitenkin yritän pitää pääfokuksen pääinstrumentissani viulussa.

Mitä pitäisi oppia tullakseni taitavammaksi musiikkipedagogiksi? Ensimmäinen kehityskäsi askel olisi itsensä vahvistaminen ja itsetunnon kokoaminen palasista kasaan kuin mosaiikkiruukussa. Taidealalla on vallinnut vahva arvottamisen ja arvostelun kulttuuri, ja kaltaiseni täydellisyyden tavoittelija on kokenut sen erittäin ahdistavaksi, kun oma sisäinen motivaatio on jo riittävä. Olen oppinut, että kaikki palvelut pitäisi rakentaa asiakkaan näkökulmasta ja yhteistä hyvää edistäen pohtimalla samalla, kuinka opetusratkaisut vaikuttavat yksilöön ja ryhmään. Ei ole samantekevää, miten palautteen antaa tai muotoilee tai miten asemoi itsensä – muiden rinnalle, yläpuolelle tai alapuolelle. Toivon kehittäväni vertaistoimintaa tukevaa, vahvoja yksilöitä rakentavaa, itsenäiseen ajatteluun ja itseohjautuvuuteen suuntautuvaa pedagogiikkaa. Siten konstruktivistinen, kognitiivinen ja kontekstuaalinen oppimiskäsitys ovat lähellä ajatteluani ja niitä toimintatapoja, joilla koen voivani tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti auttaa opiskelijoita oppimaan musiikkia.

Voin oppia esimerkiksi tekemällä, havainnoimalla toimintaani, saamani palautteen avulla ja itsearvioinnin kautta. Olen kinesteettisesti, audiitiivisesti ja visuaalisesti oppiva, joten tekemällä oppiminen soveltuu minulle hyvin. Viestinnän opintojen ansiosta tarkkailen omaa toimintaani varsin kriittisesti ja kohdistan huomion sellaisiin yksityiskohtiin, joita ei välttämättä huomaa, ellei ole opiskellut puheviestintää ja ilmaisutaitoa. Jotta yksilö voi rakentavasti hyödyntää palautteen omaan persoonaansa, on palautteen antajan oltava luotettava ja turvallinen henkilö ja palautteen totuudenmukaisesti muotoiltua. Liian ylistävä palaute voi olla ympäröivää eikä siitä jää mitään konkreettista rakennettavaa ja liian latistava voi tuntua epäreilulta, epäkohteliaalta ja tehdä suurta haittaa psyykkiselle hyvinvoinnille ja oppimisprosessille. Siten palaute ja itsearviointi kytkeytyvät toisiinsa, että palautteen avulla saa uusia näkökulmia, joita voi omassa arvioinnissaan taas ottaa

huomioon. Aina ei tule itse ajatelleeksi ihan kaikkea, joten on hyvä saada ulkopuolista palautetta, jotta kehittyisi eikä vain toistaisi jo opittuja asioita kaavamaisesti.

Pedagogisista oppimiskäsityksistä olen oppinut paljon työn kautta. Konstruktivistista oppimiskäsitystä olen hyödyntänyt esimerkiksi harjoittelupäiväkirjan ja portfolion osalta, mutta olen samalla huomannut, ettei opiskelijoiden oppimisvalmiudet niiden käyttämiseen ole olleet vahvat. Kun pohdin asteikkosoiton erilaisia motivointitapoja, hyödynsin työssäni behavioristista oppimiskäsitystä mallioppimisen ja toistamisen näkökulmasta. Kun yritän saada opiskelijaa löytämään sisäisen motivaationsa viulunsoittoon ja kehitymisprosessin ylläpitämiseen, olen käyttänyt kognitiivisia oppimiskeinoja. Yhteisösoiton käyttäminen oppimismuotona on ollut sekä sosiaalista oppimista tukevaa että kontekstuaalista oppimista, jossa opiskelija tietyssä tilanteessa, ajassa ja ympäristössä yhdistää uudet asiat aiemmin opittuun vahvojen assosiaatioiden kautta.

Tulevaisuus musiikkipedagogina on haastavaa, koska ihmisten arjessa on valtavasti aktiviteetteja. Sosiaalinen media, pelit ja muut harrasteet kilpailevat paljolti siitä ajasta, minkä yksilö käyttäisi itsensä tavoitteelliseen kehittämiseen musiikissa. Jos nämä asiat saa tehokkaasti yhdistettyä, voi saavuttaa helposti suuriakin asiakasmassoja. Itse en koe sitä kuitenkaan mielekkääksi, koska kaikessa laitteidenkäytössä on myös kyse energian käytöstä ja luonnonvarojen käytöstä. Olisi pyrittävä mahdollisimman paljon vähentämään energiankäyttöä ympäristön säilymiseksi. Siten koen tässä vaiheessa mielekkääksi valita kustannustehokkaat ja riittävän yksinkertaiset viestintävälineet online-opeutukseen, vaikka olisikin houkutus rakentaa esimerkiksi oma sovellus.

Yhteisöllisyys on yhdessä olemista, tekemistä ja kokemista. Yhteisössä hyväksytään muut, jaetaan asioita ja osaamista sekä tuetaan muita yhteisön jäseniä. Yhteisössä on tärkeää noudattaa normeja, toimintatapoja ja sääntöjä. Yhteenkuuluvuuden tunteen ja yksilön vapauden välille syntyy jännitettä, jota voidaan kuvata dynamiikan käsitteen avulla: kuinka paljon yksilö voi valita ja kuinka paljon noudattaa ryhmäpainetta. Jos pitkällä tähtäimellä tiedämme, ettei luonnon kantokyky kestä loputtomiin nykyisellä kasvulla kulutustahdilla, niin onko tärkeämpää soittaa ns. keskinkertaista musiikkia omassa lähiympäristössään esimerkiksi perhepiirissä tai naapurustossa lisäten hyvinvointia ja elämään tyytyväisyyttä vai onko tärkeämpi vaalia ns. korkeakulttuuria, yksilön taitotason hiomista ja luonnonvarojen käyttöä kaupalliseen tarkoitukseen? Tämä eettinen ristiriita on kasvamassa, kun puhutaan ilmastonmuutoksesta, pandemian vaikutuksista ja niistä ratkaisuista, joita palveluntarjoajana on tekemässä.

5 TULEVAISUUDEN MUSIIKKIPALVELUA

Opinnäytetyön tavoitteena oli tarkastella musiikkipalveluita, niiden muutosta ja kehittämistä. Näkökulmana oli musiikkipedagogin työ tulevaisuudessa. Haastatteluita käytin 15 vuoden aikana olleilta asiakkailta pohjaksi kehittämistyölle. Kehittämisideat ovat kypsyneet pitkään vuosien varrella opitun ohessa, joten tässä opinnäytetyössä olen pukenut ne sanoiksi ja käsitteellistänyt.

Opinnäytetyön toteutin huolellisesti ohjauksessa ja kokosin haastatteluaineiston laadullisilla menetelmillä häiriöttömissä olosuhteissa. Työn tarkempi rajaaminen osoittautui haastavaksi, koska musiikkipalvelun toiminta on ollut laaja-alaista. Opinnäytetyön luotettavuuteen vaikutti myös työn omakohtaisuus, mutta sen olen tuonut alusta asti selkeästi opinnäytetyössä esille lukijalle perustelujen kanssa.

Tulevaisuudessa musiikkipalveluiden kehittämisessä on monia eri vaihtoehtoja. Online-opetus ja verkkokurssit mahdollistavat uusien palveluiden tuottamista, tehokkaampaa opetusta ja uusia kohderyhmiä. Myös kansainvälisyys ja palvelun skaalautuvuus nousivat esille. Eettisiä vaikutuksia pohdin työssä sekä yhteisön että ympäristön näkökulmasta.

Opinnäytetyön tulokset ovat hyödynnettävissä musiikkipalvelun kehittämiselle ja musiikkipedagogina kehittymiselle. Näiden uusien ideoiden pohjalta kehittyä ja jalostuu ajan saatossa hiottu toimintamalli ja palvelukonsepti. Ilman opinnäytetyön prosessia musiikkipalvelun suunnittelutyö ja kehittäminen eivät olisi edistyneet tähän suuntaan. Samoin pedagoginen osaaminen kasvoi niin musiikkipedagogin kuin palveluiden näkökulmasta.

Haastateltavat kertoivat palautteessa pääosin tyytyväisyydestä palveluun. Myös kriittistä, rakentavaa palautetta tuli kehittämään toimintaa ja antamaan aiheita miettiä asioita entistä enemmän asiakkaiden näkökulmasta. Yhteistyösuhdetta on siis syytä ylläpitää ja tiedottaa muuttuvista palveluista jatkuvasti, esimerkiksi uutiskirjeen avulla tai suorilla kontakteilla. Myös säännölliset palautekyselyt auttaisivat palvelunlaadun varmistamisessa ja nopeassa reagoinnissa erityisesti lasten ja heidän huoltajiensa toiveisiin. Rakentamalla musiikkipalvelun mahdollisimman sujuvaksi ja joustavaksi sekä ulkoisille että sisäisille asiakkaille varmistaa, että Musiikkipalvelu Melodioso vahvistaa asemaansa ja rakentaa pysyviä asiakassuhteita.

Muuta musiikinopetusta ja ohjelmapalvelua on runsaasti tarjolla. Hintakilpailu on myös haastavaa, koska musiikinopetusta tarjotaan sekä julkisesti tuettuna että yksityisesti. Myös ohjelmapalveluiden osalta hinnoittelu on haastavaa, koska amatööriesiintyjät pysyvät tekemään edullisemmin muun työn ohessa. Kilpailuetu ja erottuvuus kilpailijoista on siten rakennettava palvelun laadun ja palvelulupauksen kautta. Puskaradion, sosiaalisen median ja asiakaspalautteen avulla rakentuva ja vahvistuva verkosto tukee palvelun laatukehitystä. Palvelulupauksen muotoilu selkeästi esille ja ottaminen mukaan kaikkien ulkoiseen viestintään on keino vahvistaa asemaa markkinoilla. Ja totta kai palvelulupaus pitää voida lunastaa ja asiakaspalautteen avulla varmentaa, että näin on tapahtunut.

Teknologian valtava kehitys ja sovellusten käyttöönotto ovat uusia asioita, joita tämä opinnäytetyö tuo musiikkipalvelun toimintaan tulevaisuudessa. Perinteisesti klassinen musiikki on haluttu pitää mahdollisimman autenttisenä ja akustisena, mutta nykyajan haasteet ohjaavat muihin ratkaisuihin vääjäämättä.

Tutkimusta voisi kehittää seurantatutkimuksella esimerkiksi vuosittaisten asiakaskyselyiden avulla, kuinka nämä asiat ovat toteutuneet asiakkaan näkökulmasta. Tutkimusta voi myös kehittää soveltaen sitä muihin pedagogisiin palvelutoimialoihin ja muihin musiikkialan toimijoihin. Palveluliiketoiminnan perusidea on aika samankaltainen, ja siten jokainen yrittäjä voi tarkastella kriittisesti palvelujaan opinnäytetyössä esitettyjen näkökulmien avulla esimerkiksi palvelun kehittämisestä, teknologian hyödyntämisestä, oppimisprosessista ja asiakaspalautteen käytöstä.

Tulevaisuudessa Musiikkipalvelu Melodioso on muutoksen äärellä ja valintojen edessä, kuinka nämä suunnitelmat ja ideat toteutun käytännössä. Tehdyt valinnat johtavat taas uusiin ideoihin ja vaihtoehtoihin, jotka voivat merkittävästi muokata palvelutoimintaa uusiin suuntiin. Tulevaisuudessa kehittyminen musiikkipedagogina tulee olemaan minulle paljon tiedostetumpaa ja määrätietoisempaa, koska näitä näkökulmia pohtinut itsenäisesti ja kriittisesti. Menetelmävalintoja, toimintatapoja, työskentelymenetelmiä ja muita pedagogisia ratkaisuja pohdin varmasti enemmän ja laajemmasta näkökulmasta kuin ennen tämän opinnäytetyön tekemistä. Toivottavasti työ inspiroi myös muita pedagogeja kehittämään musiikkipalvelua ja kehittymään yhteisöllisenä ja innostavana musiikkipedagogina.

LÄHTEET

- Asiakastieto 2021. Musiikkipalvelu Melodioso, Suomen Vahvimmat AA. Suomen Asiakastieto Oy. Viitattu 22.3.2021 <https://www.asiakastieto.fi/yritykset/fi/musiikkipalvelu-melodioso/20289833/yleiskuva>
- Haapsalo, M. & Eräsalo, S. 2017. Erilaiset oppimiskäsitykset. Opettajankoulutuslaitos. Jyväskylän yliopisto. <https://peda.net/jyu/okl/ko/ktkp010-biologia/eo/luonnos/ko>
- Haastattelu A 2021. Asiakaspalaute 14.3.2021, Musiikkipalvelu Melodioso.
- Haastattelu B 2021. Asiakaspalaute 15.3.2021, Musiikkipalvelu Melodioso.
- Haastattelu C 2021. Asiakaspalaute 18.3.2021, Musiikkipalvelu Melodioso.
- Komu, E. 2018. Harjoittelulla mestariksi: Viulunsoiton harjoitteluprosessi. Opinnäytetyö. Musiikin koulutusohjelma. YAMK. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Saatavilla <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2018100915816>
- Musiikkipalvelu Melodioso 2021a. Musiikkipalvelu Melodioson Facebook-sivu. Viitattu 14.3.2021. <https://www.facebook.com/musiikkipalvelumelodioso>
- Musiikkipalvelu Melodioso 2021b. Musiikkipalvelu Melodioson kotisivut. Viitattu 14.3.2021. <http://melodioso.net/>
- Nissi, O. 2010. Musiikin etäopetuksen eväitä etsimässä. Oulun seudun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 14/2010. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201202172287>
- Opetushallitus 2017. Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. Viitattu 28.3.2021. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/taiteen-perusopetuksen-opetussuunnitelman-perusteet>
- Riutta, T. 2020. Viulu digitaalisissa alustoissa. Universal violin -sovellus viulunsoiton digitaalisten oppimisympäristöjen kentässä. Opinnäytetyö, YAMK, Turun Ammattikorkeakoulu. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202001251573>
- Ruippo, M. 2011. Musiikin etäopetus. Teoksessa Louhivuori, J., Paananen, P., Väkevä, L. (toim.) 2011. Musiikkikasvatus – näkökulmia kasvatukseen, opetukseen ja tutkimukseen. Per-naja: Musiikkikasvatusseura FISME.
- SML 2021. Musiikinopetus Suomessa. Suomen Musiikkioppilaitosten liitto. Viitattu 28.3.2021. <http://www.musicedu.fi/musiikin-opetus-suomessa/>
- Tikka, A. 2018. Musiikin etäopetuksen mahdollisuudet viulunsoiton opetuksessa. Työkaluina Skype- ja Lenoso-ohjelmat monimuoto-opetuksessa. Opinnäytetyö YAMK, Metropolia Ammatti-korkeakoulu. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201805229502>
- Valmari, M. & Kärnä, E. 2017. Viulunsoiton alkeisopetuksessa käytettävä materiaali. Opinnäyte-työ, AMK, Jyväskylän Ammattikorkeakoulu. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2017121421318>